

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/279/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4214203152
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4214203152.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Novotného a členiek senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a JUDr. Jarmily Pogranovej, v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpený advokátskou kanceláriou: TOMÁŠ KUŠNÍR s.r.o, Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 36 613 843, proti žalovaným: 1. G. X., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom X., E. B. S. XXXX/XX a 2. Y. X., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom X. XXX, o zaplatenie 6.666,66 eura istiny s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 14. novembra 2016, č. k. 10C/219/2014-154 v spojení s opravným uznesením zo dňa 29. marca 2017, č. k. 10C/219/2014-189, jednohlasne takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i**
a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovaným v 1. a 2. rade náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 180 a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), čl. 38 Charty základných práv Európskej únie, hlavu I. čl. 4 bod 2 písm. f), hlavu I. čl. 12, hlavy XI. čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, čl. 6 Smernica Rady 93/13/EHS, § 3, § 52 ods. 1-4, § 100 ods. 1, § 101 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“ alebo „Občiansky zákonník“), § 2 písm. a) až c), § 3 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 387 ods. 1, § 397 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObZ“ alebo „Obchodný zákonník“), § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“) a uviedol, že vykonaným dokazovaním mal preukázať, že SLSP a.s. ako veriteľ a žalovaný v 1. a 2. rade ako dlžníci uzatvorili dňa 11. 10. 2007 Zmluvu o splátkovom úvere podľa § 497 až 507 Obchodného zákonníka č. 513/1991 Z. z. v znení neskorších predpisov. Predmetom Zmluvy bolo poskytnutie splátkového úveru žalovaným vo výške 150 000 Sk (4 979,09 eura). Žalovaní sa zaviazali úver splatiť 119 mesačnými splátkami spolu s dohodnutým premenlivým úrokom 11,75 % v deň uzatvorenia Úverovej zmluvy, poplatkom za správu úveru 60 Sk (1,99 eura) k 20. dňu v kalendárnom mesiaci vo výške 2 207 Sk (73,26 eura) mesačne. Prvá splátka bola splatná 20. 11. 2007, končená splatnosť úveru bola 20. 09. 2017. Ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) podľa Zmluvy bola 13,94 %. Neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy sú VOP SLSP a.s. Veriteľ svoju pohľadávku voči žalovaným v sume 7 839,94 eura, ktorá pozostávala z istiny vo výške 6 525,46 eura, riadneho úroku 828,50 eura, úroku z omeškania v sume 444,12 eura a ostatného príslušenstva 41,86 eura, postúpil žalobcovi Zmluvou o postúpení pohľadávok č. 1175/2012/CE zo dňa 27. 09. 2012. Postúpenie pohľadávky boli oznámené žalovaným listom postupcu zo dňa 16. 10. 2012. Na úvere žalovaní uhradili sumu 1 288,35 eura, z ktorej sumy veriteľ im započítal na istinu sumu 1 098,99 eura, na poplatky 99,58 eura, na úrok z omeškania 89,78 eura. Žalobca si v tomto konaní uplatňuje iba splátky úveru

splatné od 20. 03. 2010 do 20. 09. 2017 v počte 91 a celkovej výške 6 666,66 eura. Z výpisu z účtu žalovaných mal súd prvej inštancie preukázané, že žalovaní úver riadne a včas v súlade so zmluvnými podmienkami nesplácali, posledná splátka v sume 32,50 eura je zo dňa 20. 05. 2011. Pre porušenie zmluvných povinností právny predchodca žalobcu vyzval žalovaných listom zo dňa 19. 06. 2009 k úhrade omeškanej sumy s upozornením na možnosť odstúpenia od pohľadávky. Na túto výzvu žalovaní nereagovali žiadnou ani čiastočnou splátkou. Pre uvedené žalobca výzvou zo dňa 16. 10. 2012 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 16. 10. 2012. Vyššie uvedené skutočnosti medzi stranami sporu neboli sporné. Napriek tomu, že žalovaní dlhodobo nesplácali úver, veriteľ nevyužil možnosť vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru v zmysle vyššie citovaného bodu VOP, ale každý mesiac boli pripisované na ľarchu účtu až do 26. 09. 2012 zmluvné úroky z omeškania, riadne úroky s kapitalizáciou, poplatok s kapitalizáciou, úroky z omeškania. Predčasnú splatnosť úveru vyhlásil až postupník listom zo dňa 16. 10. 2012. Súd prvej inštancie konštatoval, že napriek tomu, že úverová zmluva je absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom v zmysle Obchodného zákonníka, v danom prípade sa jedná o právny vzťah zmluvných strán na základe spotrebiteľskej zmluvy, ktorá bola uzavretá medzi veriteľom (t.j. právnickou osobou, ktorá má v predmete svojej činnosti okrem iného poskytovanie úverov) a spotrebiteľmi (t. j. fyzickými osobami, ktorým bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania). Plniac si svoju povinnosť vyplývajúcu z §-u 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa predovšetkým skúmal, či právo žalobcu na úhradu predmetnej sumy bolo uplatnené na súde v zákonom stanovenej premlčacej dobe. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v tomto konaní si žalobca uplatňuje dlh vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy. Podľa prílohy č. I k Zmluve o postúpení pohľadávok zo dňa 27. 09. 2012 žalovaní k tomuto dňu boli v omeškani so splácaním úveru o 1 314 dní. Podľa bodu 7.6.1. VOP ak dôjde k porušeniu akejkoľvek zmluvnej povinnosti alebo zmluvného dojednania zo strany klienta alebo ak je klient v omeškani so splatením jednej splátky istiny alebo úrokov ktoré trvá viac ako 10 dní, alebo ak je klient v omeškani so splatením poplatkov spojených s úverom ktoré trvá viac ako 10 dní, banka je oprávnená vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru a požadovať splatenie pohľadávky zo zmluvy o úvere a klient je povinný splatiť pohľadávky zo zmluvy o úvere v lehote, ktorú banka určí v oznámení o mimoriadne splatnosti. Nakoľko žalovaní od 28. 04. 2009 do 20. 05. 2011 úver vôbec nesplácali, dostali sa do trvalého omeškania so splátkami, preto podľa názoru súdu prvej inštancie mal veriteľ možnosť svoje právo na predčasné splatenie úveru uplatniť už 31. 05. 2009, t. j. nasledujúcim dňom po uplynutí 10 dní od splatnosti neuhradenej splátky. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že pokiaľ veriteľ napriek možnosti vyplývajúcej z bodu 7.6 VOP, po dobu dlhšiu ako 3 a pol roka nevykoná žiaden úkon za účelom nápravy, resp. za účelom bezodkladného uplatnenia svojich právnych nárokov voči dlžníkom, sleduje tým protizákonné predlžovanie premlčacej doby, pričom dlžníka zaťažuje nespočetnými poplatkami, vysokým zmluvným úrokom z omeškania a kapitalizovanými úrokmi. Súd prvej inštancie takéto počínanie veriteľa posúdil za obchodnú prax, ktorá je v rozpore s ustanovením § 3 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že takéto umelé predlžovanie zákonnej premlčacej doby nečinnosťou veriteľa je nekalá obchodná prax, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi a preto nemôže požívať zákonnú ochranu. Záverom súd prvej inštancie uviedol, že právny predchodca žalobcu prvýkrát mal možnosť uplatniť si predmetnú pohľadávku voči žalovaným na súde dňa 31. 05. 2009 a od nasledujúceho dňa, t. j. od 01. 06. 2009 mu plynula 3-ročná premlčacia doba na podanie žaloby na súd a skončila dňom 01. 06. 2012. Žaloba bola súdu prvej inštancie doručená 19. 02. 2014, teda po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby, celá pohľadávka žalobcu je premlčaná, preto súd prvej inštancie s poukazom na vyššie uvedené žalobu v celom rozsahu zamietol. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, keďže však žalobca vo veci úspech nemal, úspešným žalovaným žiadne trovy nevznikli, súd prvej inštancie im náhradu trov konania nepriznal.

2. Žalobca vyššie citovaný rozsudok napadol v zákonom stanovenej lehote odvolaním; dôvody sú uvedené v bode 5.

3. Písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobcu podané nebolo.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie bolo uplatnenie nároku žalobcu na zaplatenie sumy 6 666,66 eura spolu s úrokom z omeškania, s úrokom z omeškania zo splátok za obdobie od 21. 03.

2010 do 04. 11. 2012 vo výške 273,31 eura, ročný úrok z omeškania 8,75 % zo sumy 6 666,66 eura od 05. 11. 2012 do zaplatenia a súdnym poplatkom vo výške 399,50 eura. Právny vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanými vznikol na základe zmluvy o splátkovom úvere č. 0212523647 uzatvorenej dňa 11. 10. 2007 podľa §§ 497 až 507 Obchodného zákonníka, ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli aj Všeobecné obchodné podmienky. Taktiež si uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 588,92 eura vrátane DPH. Súd prvej inštancie posúdil právny vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanými ako založený na spotrebiteľskej zmluve poukazujúc na ustanovenie § 3, § 52 ods. 1-4 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. a) až c), § 3 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Predmetnú žalobu súd prvej inštancie zamietol z titulu, že nárok žalobcu považoval za premlčaný, pričom na premlčanie nároku žalobcu prihliadal súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa. Súd prvej inštancie konštatoval, že právny predchodca žalobcu prvýkrát mal možnosť uplatniť si predmetnú pohľadávku voči žalovaným na súde dňa 31. 05. 2009 (pretože žalovaní od 28. 04. 2009 do 20. 05. 2011 úver vôbec nesplácali, dostali sa do trvalého omeškania, pričom podľa názoru súdu prvej inštancie veriteľ mal možnosť svoje právo na predčasné splatenie úveru uplatniť už 31. 05. 2009) a od nasledujúce dňa t. j. od 01. 06. 2009 mu plynula 3ročná premlčacia doba na podanie žaloby na súd a skončila dňom 01. 06. 2012. Žaloba bola súdu prvej inštancie doručená 19. 02. 2014, teda po uplynutí všeobecnej premlčacej doby. Uvedené rozhodnutie súdu prvej inštancie napadol žalobca odvolaním. Namietajúc spotrebiteľský charakter právneho vzťahu medzi zmluvnými stranami, pretože predmetná úverová zmluva bola uzatvorená dňa 11. 10. 2007 a na vzťahy vzniknuté pred 01. 01. 2008 nie je možné aplikovať § 52 až 54 OZ, a majú sa spravovať ustanovenia OBZ bez ohľadu na povahu účastníkov. Žalobca namietal, že si uplatnil len nepremilčané splátky úveru, teda splátky splatné od 20. 03. 2010 do konečnej splatnosti úveru - 20. 09. 2017. Uviedol, že vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru je oprávnením, nie však povinnosťou veriteľa. Právny predchodca žalobcu toto právo nevyužil, pričom mimoriadnu splatnosť úveru vyhlásil až žalobca a to podaním zo dňa 16. 10. 2012. Mimoriadna splatnosť teda nastala ku dňu 04. 11. 2012. Aj v prípade pripustenia, že na uvedený záväzkový vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, je z ustanovenia § 565 OZ nesporné, že pri plnení v splátkach vzniká veriteľovi právo na zosplatenie celého dlhu len do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky. Ak veriteľ svoje oprávnenie nevyužije, plyní premlčacia doba v súlade s § 103 Občianskeho zákonníka pre každú splátku samostatne.

6. Úlohou odvolacieho súdu je posúdiť, či právny vzťah medzi zmluvnými stranami je občianskoprávnym vzťahom alebo obchodnoprávnym vzťahom, teda, či sa na právny vzťah účastníkov konania použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka a v tej súvislosti, či treba posudzovať premlčanie podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka.

7. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

8. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

10. Ochranu spotrebiteľa v súčasnom právnom poriadku zabezpečuje celý komplex právnych noriem ako verejného práva, tak i práva súkromného. Verejnoprávnu ochranu spotrebiteľa garantuje najmä zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý od 01. 07. 2007 zrušil predtým platný zákon č. 634/1992 Zb., ktorého predmetom je úprava práv spotrebiteľov a povinností výrobcov, predávajúcich, dovozcov a dodávateľov, pôsobnosť orgánov verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa, postavenie právnických osôb založených alebo zriadených na ochranu spotrebiteľa a označovanie výrobkov cenami. Naproti tomu súkromnoprávna ochrana spotrebiteľa náleží Občianskemu zákonníku a samostatným zákonom, ktoré boli prijaté v nadväznosti na niektoré smernice Európskej únie, týkajúce sa spotrebiteľov. Právna

úprava spotrebiteľov bola výrazným spôsobom posilnená v dôsledku prijatia zák. č. 150/2004 Z. z. počínajúc dňom 01. 04. 2004, kedy bola prvá časť Občianskeho zákonníka doplnená V. hlavou, ktorá v ust. § 52 - § 60 upravovala spotrebiteľské zmluvy a osobitný typ spotrebiteľskej zmluvy, spotrebiteľskú zmluvu o práve užívať budovu alebo jej časť v časových úsekoch. V pôvodnom znení ust. § 52 ods. 1 OZ platnom do 31. 12. 2007 sa zákonodarca pokúsil o vymedzenie spotrebiteľskej zmluvy a podľa tohto spotrebiteľská zmluva musela spĺňať nasledovné pojmové znaky: a) ide o niektorú zo zmluvných typov uvedených v 8. časti OZ, b) zmluvnými stranami sú dodávateľ a spotrebiteľ a c) spotrebiteľ nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. K zmene vymedzenia spotrebiteľskej zmluvy došlo následne zák. č. 568/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona SNR č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým bolo novelizované ust. § 52 ods. 1 OZ tak, že spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Zmyslom zavedenia osobitnej úpravy spotrebiteľských zmlúv do právnej úpravy bola teda zvýšená ochrana slabšieho účastníka záväzkových vzťahov, ktoré vznikajú pri predaji tovarov alebo pri poskytovaní služieb, pričom pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určí dodávateľ a spotrebiteľ nemá možnosť tieto zmluvné podmienky individuálne ovplyvniť s tým, že ide o zmluvu, ktorá sa uzatvára za rovnakých zmluvných podmienok s väčším počtom spotrebiteľov. Spotrebiteľské zmluvy sa preto označujú ako štandardné zmluvy, typové zmluvy alebo zmluvy adhézne, v ktorých zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ. Zákon č. 568/2007 Z. z. v novom ods. 2 § 52 OZ zakotvil pravidlo o spôsobe aplikácii ustanovení občianskeho zákona o spotrebiteľských zmluvách a predpísal povinnú aplikáciu tých ustanovení zákona, ktoré upravujú právne vzťahy, v ktorých je účastníkom spotrebiteľ, za podmienky, že tieto ustanovenia sú v jeho prospech s tým, že odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Uvedený zákon, ktorý s účinnosťou od 01. 01. 2008 nahradil ust. § 52 OZ novým znením, v prechodnom ustanovení § 879j OZ zaviedol nepravú spätnosť pôsobnosti tohto zákona. Doterajšie ustanovenie § 52 ods. 2 OZ bolo však nejasné a vyvolávalo viacero otázok o dôvode jeho zaradenia do zákona, keďže tento nie je uvedený ani v dôvodovej správe, ktorá len konštatuje, že „zavádza absolútnu neplatnosť dojednaní, ktoré obchádzajú ustanovenie o spotrebiteľských zmluvách“. Ako to potvrdila nejednotná rozhodovacia prax súdov, zostalo preto sporné, či zákon pod formuláciou „všetky ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ“ má na mysli len ustanovenia Občianskeho zákonníka alebo aj ustanovenia Obchodného zákonníka a iných zákonov, v ktorých vystupuje v zmluvnom vzťahu spotrebiteľ. Zvlášť vo vzťahu k ust. §53 OZ, ktoré obsahuje výpočet zmluvných podmienok, ktoré majú za účel ochraňovať spotrebiteľa tým, že zakotvenie neprijateľnej zmluvnej podmienky do zmluvy je sankcionované absolútnou neplatnosťou takéhoto ustanovenia a vzťahuje sa na všetky druhy a typy zmlúv, v ktorých ako účastníci vystupujú spotrebiteľ a dodávateľ bez ohľadu na to, či daný zmluvný typ upravuje Občiansky zákonník, Obchodný zákonník alebo iný zákon. Jednoznačnú odpoveď prináša až zák. č. 102/2014 Z. z., ktorým sa s účinnosťou od 01. 05. 2014 dopĺňa ustanovenie § 52 ods. 2 OZ o vetu tretiu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy Obchodného práva. Zákonodarca tak definitívne odstránil doterajšie pochybnosti o tom, ustanovenia ktorého právneho predpisu sa použijú prednostne v právnych vzťahoch, týkajúcich sa spotrebiteľa. Nakoľko právny predpis, ktorého súčasťou uvedené ustanovenie je, nemá prechodné ustanovenia, znamená to, že od jeho účinnosti sa predmetné ustanovenie vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom (porovnaj rozsudok NS SR 3 MCdo 12/2014 z 21. 04.2015, 8 MCdo 1/2014 z 30. 03. 2015).

11. V predmetnej veci nárok žalobcu voči žalovaným vznikol zo zmluvy o splátkovom úvere, ktorú zmluvné strany uzatvorili dňa 11. 10. 2007 podľa § 497 až § 507 Obchodného zákonníka, ktorá je podľa § 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka absolútnym obchodom, ktorý sa bez ohľadu na charakter účastníkov riadi ustanoveniami tretej časti Obchodného zákonníka. Napriek povahe výlučného obchodného záväzku je však zmluva o splátkovom úvere s ohľadom na skutočnosť, že žalovaní ako jedna zo strán tejto zmluvy neboli podnikateľmi a taktiež vzhľadom na skutočnosť, že zmluva bola žalobcom vopred pripravená je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 a nasl. OZ, na ktorú je potrebné aplikovať normy spotrebiteľského práva a to zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, Smernicu rady č. 93/13/EHS z 05. 04. 1993 a Zákon o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase vzniku právnych vzťahov ako lex specialis a všeobecnú úpravu obsiahnutú v ust. § 52 a nasl. Občianskeho

zákonníka o spotřebitelských zmluvách. Nepochybne je totiž zmluvou typovou, uzatvorenou medzi pôvodným veriteľom, ktorý bol podnikateľom a predmet konania sa týkal jeho podnikateľskej činnosti (dodávateľ) a žalovanými ako spotrebiteľmi, ktorí nemali možnosť jej predformulovaný obsah ovplyvniť a teda pri vzájomnej kontrakcii bola zjavná faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľmi. Za danej situácie tak na právne vzťahy strán konania je dôvodné použiť ustanovenie Občianskeho zákonníka a to aj pokiaľ ide o posúdenie námietky premlčania.

12. Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že námietka žalobcu poukazujúca na aplikáciu Obchodného zákonníka je nedôvodnou a v plnom rozsahu sa stotožňuje s právnymi názorom súdu prvej inštancie o aplikácii ustanovení o premlčaní Občianskeho zákonníka.

13. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

14. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

15. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

16. Plnenie dlhu možno dohodnúť aj v splátkach. Ak sa tak stane, veriteľ môže od dlžníka žiadať vždy len splnenie príslušnej splátky, ktorá sa stane splatnou (zročnou) podľa dohody účastníkov alebo na základe rozhodnutia súdu či uznania práva. Každá zo splátok predstavuje samostatné plnenie, preto pre každú z nich trojročná premlčacia doba podľa § 101 plynie samostatne.

17. Zákon v ustanovení § 565 Občianskeho zákonníka umožňuje, aby sa veriteľ s dlžníkom dohodli, prípadne aby tak rozhodnutím určil súd (§ 232 ods. 4 CSP), že ak sa nespĺní niektorá splátka, stane sa zročným celý dlh (tzv. strata výhody splátok). V prípade plnenia dlhu v splátkach máme do činenia s dvojakou splatnosťou dlhu. Jednak je stanovená doba plnenia (splatnosti) jednotlivých splátok a súčasne je určená splatnosť celej pohľadávky, ktorá nastane poslednou splátkou. Záväzok (pohľadávka) sa odpisuje postupne, ako sú plnené jednotlivé splátky. Omeškanie dlžníka s plnením dlhu (§ 517 a nasl. OZ) sa posudzuje samostatne u každej splátky. Ak dlžník plní dlh v splátkach, nezaplatenie jednej alebo viacerých splátok v čase ich splatnosti nespôsobuje bez všetkého splatnosť celého dlhu. Každá zo splátok predstavuje samostatný dlh, ktorý veriteľ môže samostatne uplatňovať na súde.

18.1. Súčasťou podmienok splatnosti jednotlivých splátok môže byť i určenie, že pre nesplnenie niektorej splátky je veriteľ oprávnený žiadať celý zbytok pohľadávky naraz (§ 565 OZ). Ide o podmienenú výhodu splácať dlh v splátkach. Podmienka spočíva v tom, že dlžník dodrží splátky. Ak dlžník nedodrží dohodu o včasnom plnení dohodnutých splátok alebo súdne rozhodnutie o povolení splátok, stráca výhodu splátok za predpokladu, že veriteľ požiadá o zaplatenie celej pohľadávky (resp. nezaplateného zvyšku) naraz.

18.2. Uplatnenie práva na splatenie celej pohľadávky (tzv. strata výhody splátok) je viazané na splnenie týchto podmienok:

- a) možnosť straty výhody splátok bola výslovne určená v dohode medzi veriteľom a dlžníkom alebo v súdnom rozhodnutí,
- b) dlžník nespĺní niektorú zo splátok v deň jej splatnosti,
- c) veriteľ požiadá dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky.

19. Splatnosť celej pohľadávky (tzv. strata lehôt alebo strata výhody splátok) nenastáva priamo zo zákona, ale závisí na veriteľovi, či toto právo uplatní, teda či vyzve dlžníka na zaplatenie celého zvyšku, príp. či podá na súde žalobu na plnenie. V každom prípade môže svoje právo uplatniť len do splatnosti najbližšej ďalšej splátky.

20. Ak veriteľ nepoužije v dôsledku nesplnenia niektorej splátky svoje právo a neoznámí dlžníkovi alebo neuplatní na súde najneskoršie do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky, že trvá na zaplatení celej pohľadávky a dlžník medzitým zaplatí ďalšiu splátku riadne a včas, veriteľ už po zaplatení ďalšej splátky nemôže svoje právo využiť. V takom prípade sa môže domáhať len zaplatenia už splatnej splátky. Svoje právo môže veriteľ využiť kedykoľvek v prípade nezaplatenia niektorej z ďalších splátok a vyvolať tak splatnosť celého dlhu. Ak dlžník včas splátku nesplatí, dostáva sa do omeškania s celým dlhom.

21. Namiesto výzvy adresovanej dlžníkovi možno uplatniť právo na zaplatenie celej pohľadávky (ak splatnosť nebola určená súdnym rozhodnutím) podaním žaloby na súde. Ak bolo vydané vykonateľné rozhodnutie súdu povolujuce splátky pod stratou výhody splátok, môže veriteľ, ak došlo ku strate výhody splátok, navrhnúť nariadenie exekúcie na vymoženie celého dlhu.

22. Ustanovenie § 565 OZ o strate výhody splátok je modifikované vo vzťahu k plneniu zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach. Podľa ustanovenia § 53 ods. 8 OZ, ktoré nadobudlo účinnosť 01. 11. 2008 (zákon č. 379/2008 Z. z.), platí, že veriteľ je v prípade nesplnenia niektorej splátky oprávnený požadovať od dlžníka zaplatenie celého zvyšku pohľadávky najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

23. Pokiaľ ide o premlčanie splátok, platí, že premlčacia doba tu začína plynúť osobitne vo vzťahu ku každej splátke odo dňa jej splatnosti (porovnaj § 103 OZ). Premlčacia doba ohľadne celej pohľadávky v prípade straty výhod splátok začína plynúť odo dňa splatnosti nezaplatennej splátky.

24. V prípade, že splnenie dlhu bolo medzi veriteľom a dlžníkom dojednané v splátkach, môže veriteľ od dlžníka požadovať vždy iba splnenie príslušnej splátky, akonáhle sa táto splátka stane zročnou (splatnou). Pre každú splátku plynie samostatná 3-ročná premlčacia doba (§ 101 OZ).

25. Ustanovenie § 565 OZ však pripúšťa, aby medzi veriteľom a dlžníkom bolo dohodnuté, príp. aby rozhodnutím súdu (§ 160 ods. 1 OSP) bolo určené, že nesplnením jednej zo splátok sa stane splatným celý dlh. V prípade, že dlžník pri takto dohodnutých splátkach nesplní niektorú z nich, takže sa stane splatným celý zostávajúci dlh, premlčacia 3-ročná doba pre právo na zaplatenie celého zostávajúceho dlhu začína plynúť odo dňa, keď sa stala splatnou celá nesplnená splátka. Podľa ustanovenia § 565 OZ však veriteľ môže svoje právo na zaplatenie zostávajúceho dlhu ako celku uplatniť iba do splatnosti najbližšej splátky. Ak toto právo nevyužije, prestane dňom splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky plynúť všeobecná 3-ročná premlčacia doba (§ 101 OZ) pre celý zostávajúci dlh. Z toho dôvodu sa jednotlivé splátky budú nabudúce opäť premlčovať samostatne v 3-ročnej premlčacej dobe.

26. Odvolací súd preskúmajúc obsah súdneho spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie premlčanie nároku žalobcu nesprávne právne posúdil, keď súd prvej inštancie vychádzal z právneho názoru, že celý nárok žalobcu je premlčaný a preto je potrebné žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Súdu prvej inštancie pri právnom posúdení ustálil okamih začatia plynutia premlčacej doby na 31. 05. 2009, pretože žalovaní od 28. 04. 2009 do 20. 05. 2011 úver nesplácali, dostali sa do omeškania a právny predchodca žalobcu mal veriteľ možnosť vyhlásiť predčasné splatenie úveru už 31. 05. 2009, t. j. nasledujúcim dňom po uplynutí 10 dní od splatnosti neuhradenej splátky. Podľa právneho názoru súdu prvej inštancie premlčacia doba žalobcovi uplynula dňa 01. 06. 2012, pričom žaloba bola na súd podaná až dňa 19. 02. 2014.

27. Odvolací súd sa s vyššie uvedeným právnym záverom súdu prvej inštancie nemôže stotožniť a považuje ho za nesprávny. Zámerom súdu prvej inštancie bolo ustáliť deň, kedy veriteľ mohol po prvýkrát využiť svoje právo na predčasné splatenie úveru. Súdu prvej inštancie dospel k záveru, že veriteľ podľa bodu 7.6 VOP toto právo mohol využiť nasledujúcim dňom po uplynutí 10 dní od splatnosti neuhradenej splátky. Súdu prvej inštancie dôvodil, že žalovaní boli v omeškani od 28. 04. 2009 do 20. 05. 2011. Ak by však súd prvej inštancie vychádzal zo skutočnosti, že posledná neuhradená splátka bola dňa 20. 05. 2011, nemohol dospieť k záveru, že veriteľ mohol vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru už 31. 05. 2009, ale až 31. 05. 2011 a teda premlčacia doba by uplynula až dňa 01. 06. 2014. Odvolací súd takéto odôvodnenie rozhodnutia považuje za zmatečné, a takéto rozhodnutia odníma žalobcovi právo na spravodlivý súdny proces.

28. Vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru právnym nástupcom veriteľa (t. j. žalobcom) dňa 16. 10. 2012 súd prvej inštancie považoval za protizákonné predlžovanie premlčacej doby a takéto konanie veriteľa posúdil ako nekalú obchodnú praktiku. Avšak odvolací súd aj takéto právny závery považuje za nesprávne, pretože sa súd prvej inštancie v tejto súvislosti nevysporiadal s právnou úpravou premlčania pohľadávky, ak bolo plnenie dohodnuté v splátkach. Zákon veriteľa pri vyhlásení predčasnej splatnosti úveru limituje iba do doby zaplatenie najbližšej splátky. Ak by veriteľ toto právo v tom čase nevyužil, veriteľ by stratil právo žiadať od dlžníka zaplatenie celého dlhu a opäť by začala plynúť len premlčacia doba pre jednotlivé splátky, a to do ich splatnosti. Premlčacia doba pre celú pohľadávku by však začala plynúť znova, ak by dlžník nespĺnil v určenom termíne ani ďalšiu splátku. Keďže poslednú splátku žalovaní uhradili dňa 20. 05. 2011, veriteľ resp. jeho právny nástupca mohli vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Právny nástupca veriteľa toto právo využil a preto je potrebné vysporiadať sa s touto skutočnosťou a opätovne posúdiť začiatok plynutia premlčacej doby, a to pokiaľ ide o nárok na zaplatenie jednotlivých dlžných splátok spolu s príslušenstvom, ktoré boli splatné pred vyhlásením zosplatnenia celého dlhu, ako aj splátok, ktoré boli splatné až po zosplatnení.

29. Súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku žalobcu vychádzal z ustanovenia § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa účinného v čase rozhodovania, avšak odvolací súd musí v rámci svojej rozhodovacej činnosti prihliadať aj na nález Ústavného súdu SR zo dňa 05. februára 2018, sp. zn. PL. ÚS 11/2016, ktorý bol vyhlásený v Zbierke zákonov SR dňa 27. 09. 2018 a ktorým vyslovil, že ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Hoci ústava a zákon o ústavnom súde nemajú výslovné ustanovenia o hmotnoprávných účinkoch nálezu o nesúlade vydaného pred právoplatným skončením konania, treba dôjsť k jednoznačnému záveru, že v týchto veciach nastávajú hmotnoprávne účinky pre všetkých účastníkov konania ex tunc. Ak sa totiž tieto účinky prejavujú ex tunc vo veciach judikovaných právoplatne pred uverejnením nálezu, potom a fortiori to musí tak byť vo veciach neskončených právoplatne v momente uverejnenia nálezu o nesúlade. Opačný výklad je priamym popretím princípu zachovávanía ústavnosti a zároveň neprípustným absolutizovaním princípu právnej istoty (nález Ústavného súdu SR z 20. decembra 2006, sp. zn. I. ÚS 316/06-37).

30. Dňom vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky stráca ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov účinnosť. Ak Národná rada Slovenskej republiky neuvedie ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov do súladu s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, stráca po šiestich mesiacoch od vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky platnosť.

31. Vo vzťahu k vyššie uvedenému nálezu Ústavného súdu SR je zřejmé, že aplikáciou ustanovenia § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa bolo znemožnené strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď súd prvej inštancie prihliadal na premlčanie ex offo, bez námietky premlčania.

32. Odvolací súd zastáva názor, že v súčasnosti nie je možné na aplikáciu ustanovenia § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa prihliadať. Z uvedeného dôvodu dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V ďalšom konaní sa súd prvej inštancie vysporiada s námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní, ustáli deň, kedy došlo k zosplatneniu úveru a následne posúdi, či došlo k premlčaniu nároku žalobcu podľa platnej právnej úpravy, pričom na premlčanie bude súd prihliadať len na námietku žalovaných.

33. Vychádzajúc z uvedených skutočností dospel odvolací súd k tomu záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné s poukazom na § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

34. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní sa riadiť názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 391 ods. 2 CSP viazaný, opätovne vec prejednať, v potrebnom rozsahu vykonať dokazovanie, výsledky celého konania potom náležite zhodnotiť a až potom o veci rozhodnúť.

35. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania podľa §396 ods. 3 Civilného sporového poriadku.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).